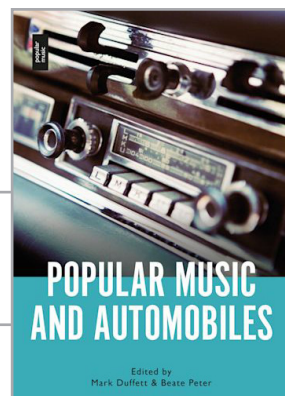

Epätasaista asiaa autoilusta ja musiikista

Michael Halila¹

Mark Duffett & Beate Peter (toim.): *Popular Music and Automobiles*.
Bloomsbury 2021. 216 s. ISBN 9781501384646.

Musiikintutkijat Mark Duffett ja Beate Peter ovat toimittaneet artikkelikokoelman pop-musiikista ja autoista. Kokoelman artikkelit ovat tasoltaan vaihtelevia ja käsittelevät tekniikan historiaa vain pinnallisesti.

Kirjoittajat ovat tietenkin aivan oikeassa siinä, että autot ja popmusiikki kuuluvat monella tavalla yhteen. Teoksen johdanto avataan kuvailulla hevikomedia *Wayne's Worldin* alku-kohtauksesta, jossa päähenkilöt ajelevat autolla ja popittavat Queenin kappaletta *Bohemian Rhapsody*. Allekirjoittaneella on aivan samanlainen kokemus 1990-luvulta nuorisovaihdosta Ruotsissa. Reissussa oli ihmisiä monesta Euroopan maasta ja Pohjois-Amerikastakin, mutta vuorovaikutus oli vähän kankeaa kunnes brittiläinen delegaatio taikoi esiin C-kasetin, joka laitettiin soimaan bussin radiosta. Tietenkin Queen ja *Bohemian Rhapsody*: kaikki tunsivat biisin, ja suurin osa osasi sanat. Reippaan yhteislaulun jälkeen matka meni mukavammissa merkeissä. Popmusiikin kuuntelu autossa ylitti kielten ja kulttuurien rajat.

Popular Music and Automobiles lähestyy aihepiiriään musikologian näkökulmasta. Kirjoittajat ovat kaikki musiikin tai kulttuurin tutkijoita, ja teoksen kymmenestä artikkelista seitsemän keskittyy englanninkieliseen, valkoiseen pop-musiikkiin. Roddy Hawkins tarkastelee Britanniassa suosittua autoilumusiikin ja Queenin kappaleen *Don't Stop Me Now* musikologiaa, Georgina Gregory tekee freudilaisen analyysin Beach Boysin autoteemaisista kappaleista, ja toinen kirjan toimittaja Mark Duffett tutkii englanninkielisen maailman julkkisten auto-onnettomuuksien käsittelyä lehdistössä. Autoista itsessään tai tekniikasta näillä artikkeleilla ei ole paljoa sanottavaa. Katie Milestone esittää kirjallisuuskatsauksen, jossa käydään läpi tutkimusta pop-musiikista ja autoilusta, ja toteaa, että molemmat esiintyvät miesvaltaisina aloina, joissa naisten kykyjä järjestelmällisesti aliarvioidaan. Katsaus on itsessään pätevä, mutta johtopäätöstä on hankala pitää erityisen mullistavana.

Teoksen ehdottomasti parasta antia ovat artikkelit, jotka astuvat tämän kapean viitekehäksen ulkopuolelle. Barbara Hornberger tarkastelee Neue Deutsche Welle -kappaletta *Ich Will Spaß* musiikillisesti, mutta myös 1980-luvun Länsi-Saksan liikennepolitiikan asia-yhteydessä. Beate Peter tutkii autoilun roolia brittiläisessä rave-kulttuurissa, jossa syrjäisissä paikoissa pidettyihin tilaisuuksiin pääsyyn vaadittiin yleensä autokyytiä. Craig Owen Jones luo katsauksen siihen, miten Walesin maantiede ja tieverkosto näkyvät maan omankielisessä pop-musiikissa.

¹ Kirjoittaja on historiantutkija ja aikuisopettaja, ja on luennoinut Helsingin työväenopistolla hevimusiiikin historiasta.

Tekniikan historian näkökulmasta teoksen keskeisin artikkeli on Tim Wallin ja Nick Webberin *Rock 'n' Roll: Cars, Convergence, and Culture*. Sen lähtökohtana on usein ilmaistu ajatus, jonka mukaan autoilu ja pop-musiikki murtautuivat maailmaan Yhdysvalloissa toisen maailmansodan jälkeen tavalla, joka on kuvattu elokuvassa *American Graffiti*. Kirjoittajat tarkastelevat auto- ja musiikkikulttuurin sekä -tekniikan ja radioiden kehitystä, ja haastavat ajatuksen niiden kaikkien risteämisestä juuri samaan aikaan. On harmillista, etteivät teoksen artikkelit keskustelee kovin hyvin keskenään: tähän kirjoittajien purkamaan “rock’n’roll-hetkeen” viitataan kritiikittä muutamassa muussakin artikkelissa. Myös Santiago Niño Moralesin artikkeli *chivas*-linja-autoista Kolumbiassa on kiinnostava: ennen maaseutuliikenteessä käytettyjä puurunkoisia linja-autoja on ryhdytty käyttämään kaupungeissa eräänlaisina liikkuvina yökerhoina.

Teoksen paras artikkeli on ehdottomasti Amanda Nell Edgarin *Listening to Music in Cars while Black*. Edgar tarkastelee vuonna 2012 murhatun mustan amerikkalaisen teinin, Jordan Davisin, tapauksen kautta autoilun, musiikin ja etnisyyden risteämistä Yhdysvalloissa. Davisin ampunut valkoinen rasisti perusteli tekoaan sillä, että Davisin autokunta soitti rap-musiikkia liian kovaa huoltoasemalla. Edgarin äärimmäisen ajankohtaisessa artikkelissa nostetaan esiin se, kuinka autoilukulttuuri ja jopa autoradioiden akustiikka heijastavat omilla tavoillaan Yhdysvaltojen rodullistettua yhteiskuntaa.

Kokonaisuutena *Popular Music and Automobiles* on epätasainen. Suurimmassa osassa artikkeleita auto- tai musiikkitekniikka on hädin tuskin läsnä, eivätkä ne musiikin- tai kulttuurintutkimuksenakaan muodosta erityisen mielekästä kokonaisuutta. Teosta voi suositella lukijoille, jotka tekevät itse tutkimusta juuri tästä aihepiiristä, tai ovat kiinnostuneita tietystä kirjan artikkelista. Laajemmalle lukijakunnalle teos soveltuu heikosti, ja etenkin tekniikan historiasta kiinnostuneet pettyvät aiheen pinnalliseen käsittelyyn.